

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	--	--

Unitatea neamului.

De: Preotul F. Codreanu.

Se vorbește despre unire și despre unitate. Deosebirea între cele două înțelesuri este limpede. Unirea înseamnă ceva pământesc, teritorial, geografic, iar unitatea înseamnă ceva din lumea gândului, a sentimentelor, din lumea sufletului. Noi am avut întâi unitatea și ea a fost pricina unirii. Așa scria la 1648 mitropolitul a toată țara Ardealului, Simeon Ștefan, în predoslovie către cetitorii Noului Testament: „Bine știm, că cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sânt buni, carii îmblă în toate țările; așa și cuvintele acelea sânt bune, carele le înțeleg toți; noi derept aceea ne-am silit de încât am putut, să izvodim așa, cum să înțelegă toți, iar să nu vor înțelege toți, nu-i de vina noastră, ce-i de vina celuiia, ce-au răsfirat rumâni prin într'alte țări, de și-au mestecat cuvintele cu alte limbi, de nu grăesc toți într'un chip“.

Conștiința acestei unități a crescut și s'a întărit tot mai mult, până s'a făcut, precum am spus, pricina unirii. Astăzi avem efectul, dar ne lipsește cauza.

Cineva îmi dădea gândul să vorbească despre unire pornind dela Gheorghe Lazăr, din mica lui încăpere dela Sfântul Sava și dela versurile scrise de Scarlat Roseti, pe piatra mormântală a lui Gheorghe Lazăr din Avrig: „Precum Hristos pe Lazăr din morți a înviat: așa tu România din somn ai deșteptat“. Sau să încep cu Dimitrie Țichindeal cu al său strigăt: „Mintea! Mărită nație dacoromânească în Banat, în Țara Românească, în Moldova, în Ardeal, în Țara Ungurească, mintea! Când te vei lumina cu învățătura, cu luminatele fapte bune te vei uni, mai aleasă nație nu va fi pe pământ înaintea ta!“

Oricum încercam să încep, nu puteam să mă smulg de sub vraja lui Moș Ion Roată din amintirile lui Creangă, cu boerul și cu bolovanul care trebuia urnit din loc și adus lângă boer, spre a dovedi lui Moș Roată, că: „Unde-s mulți puterea crește și dușmanul nu sporește“. Știți cât a fost Moș Roată de încăpățânat. Nu voia să înțeleagă nicicum și tot mereu depăna aceeași vorbă: „Eu unul, să iertați dumnea-voastră cucoane, înă tot n'am înțeles“. Când boierul a sfârșit cu toate pildele, Moș Ion Roată și-a arătat pricina nedumeririi sale cu privire la unire: „Dumnea-voastră, ca fiecare boier, numai ne-ați poruncit să aducem bolovanul, dar n'ați pus umărul împreună cu noi, cum ne-ați spus odinioară că de-acum toți au să iee parte la sarcini“.

Întâmplarea cu boierul, cu Moș Ion Roată și cu bolovanul s'ar fi petrecut, zice Creangă, la Iași în vederea unirii Principatelor. Noi vedem unitatea de care neamul românesc are azi trebuință, în legătura, în lucrarea împreună a intelectualilor, a elitei cu poporul, înțelegând în popor atât pe plugari cât și pe muncitorii din fabrici. De aceea voi încerca să scot o învățatură din încăpățânarea lui Ioan Roată. Încercarea de a scoate învățătura vom face-o arătând:

1. Ce sunt intelectualii unui neam;
2. Legătura și înstrăinarea intelectualilor și
3. Situația intelectualilor noștri față de popor. Încheierea va trebui să fie una firească.

1. Cei cari ați citit „Eroii“ lui Carlyle trebuie să fi prins gândul, că cei dintâi eroi au fost unii despre cari mai târziu se spunea că au fost scoborâtori din zei. Să ne înțelegem: nu ei s'au proclamat semizei, sau fii ai zeilor, ci faima lor lăfită în popor, povestea faptelor lor glorioase i-a înălțat la treapta de semizei. La noi profesorul C. Rădulescu-Motru vorbește despre elita veche de origine divină condamându-o oarecum și cere o elită legată de ființa

națiunii. Dar acestea sunt una. Înălțări de eroi la treapta de semizeei s'au petrecut în păgânism, căci păgânismul a avut și vremuri de adâncă trăire sufletească și eroii acestui păgânism adânc, semizeei și peste tot scoborâtorii din zei au fost oameni, cari nu s'au scoborit din cer, ci s'au suit pe scara valorilor până la gradul cel mai înalt cu putință. Incolo ei n'au fost decât eroi și eroii, dacă vreți să primiți acest cuvânt, au fost intelectualii vremilor de adâncă religiozitate păgână. Despre acest fel de eroi, sau intelectuali, scria Carlyle: Oamenii mari, oricum i-am lua, sunt o tovarășie folositoare. Nu putem privi, oricât de imperfect, un om mare, fără să nu câștigăm ceva dela el. El este izvorul viu de lumină, în apropierea căruia este bine și plăcut să te afli. Inșă, ca lumea din jurul lor să fie și în apropierea lor, ca lumea din vremea lor sau după ei să-i înalte la treapta de semizeei, trebuia să le fie văzută și simțită lumina, să aibă, cum zice același mare gânditor „legătura divină (căci îi pot zice așa) care unește în toate timpurile pe omul mare cu ceilalți oameni“.

Da, a avut păgânismul și vremuri, când împărații s'au proclamat ei înșiși scoboritori din cer, fără să-i fi privit înșă și lumea de atari. Păgânismul de adâncă trăire trecuse și locul i-l-a luat păgânismul superficial.

În creștinismul celor dintâi veacuri eroii au fost mucenicii și mărturisitorii. În unele prigoniri au fost uciși creștinii cu sutele și cu miile. Aceasta înșă nu schimbă, ci întărește adevărul, că marii mucenici au fost din pătura intelectuală. Un exemplu din vremurile noastre. Acum vre-o 8 ani Turcii au pornit să măcelărească pe creștinii din Asia mică. Episcopul catolic din Smirna a îndemnat pe Hrisostom, mitropolitul ortodox, să fugă împreună. Hrisostom a răspuns: „Nu pot să mă depărtez de turma mea“. El a fost cel dintâiu din Smirna, care a fost chinuit și ucis. Faptul că mucenicii și mărturisitorii au trăit în strânsă legătură cu poporul, în mijlocul turmei, viața și faptele lor au fost cunoscute, cinstite. Pentru pilduitoarea lor viață au fost înălțați și cinstiți ca sfinți. De dragul vieții lor de sfinți, cari și-au pus sufletul pentru oile lor cuvântătoare, poporul li-a urmat și au primit cu seninătate să pătimească împreună cu ei, sau asemenea lor. Viețile Sfinților sunt dovezi despre această trăire împreună a intelectualilor cu poporul. Citindu-le simți la fiecare sânt, cum scrie Carlyle despre eroi, că el este un izvor viu de lumină, în apropierea căruia este bine și plăcut să te afli.

Evul mediu, în felul cum e cunoscut de cei mai mulți, a fost adânc, dar a purtat pece-

tea unui noviciat, cu toată înflăcărarea și desorientarea proprie novicilor. Au primit oamenii să fie creștini, dar nu se puteau debarasa de păgânism. Au primit pe Hristos, dar din peșteră l-au mutat în cetăți și în palate, în frumoasele castele medievale. L-au scos din atmosfera vrută de El și în numele cel sfânt al Lui și pentru El au purtat războaie, ceea ce El n'a cerut, n'a dorit și n'a vrut. Puținii cari au primit creștinismul cu întreg programul peșterii din Vittelem, se numără cu cei trecuți în cărțile cari istorisesc despre sfinți.

Așanumita Renaștere din veacurile XV—XVI, voia să aducă lumii o înviorare. Cari ați citit „Invierea Zeilor“ de Merejcovschii, ați înțeles că Renașterea a vrut să fie o întoarcere la arta păgână. Lumea s'a smuls din adâncă trăire a creștinismului, fără să se poată adânci în păgânism și atunci a rămas, oarecum, suspendată între creștinism și păgânism. Renașterea a vrut, cu așa zisele sale „lumini“, să fie o descătușare a omului din misticism și s'a înjugat cu raționalismul. A vrut să ajungă la umanitarism și a nimerit în contrariul lui, în individualism. Filozoful rus Nicolae Berdiaeff scrie în cartea „Un nou ev mediu“, că Renașterea și urmările ei au vrut să vadă libertatea omului în individualism, în eliberarea de vechile teocrații. Apoi scrie: „Eu nu zic că libertatea spiritului nu a fost o cucerire... Dar pentru ce și de ce trebuia să fie o eliberare?... Nu se poate libera omul în numele libertății omului, omul neputând fi scopul omului. Ne răzimăm astfel pe un vid total“. În adevăr, omul luptă pentru libertate în numele libertății, pentru sine în numele său și aceasta e cașicând ai pleca să te întâlnești cu tine însuși. Renașterea a sfârșit în veacul trecut cu mari progrese industriale și comerciale, dar în suflete a lăsat un mare gol. Omul pierzând pe Dumnezeu și-a pierdut sufletul, pe care i se părea că vrea să-l dobândească. Rar vom găsi locuri, la cari să se potrivească așa de bine, ca aci, cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos: „Cine va vrea să-și mântuiască sufletul său, pierde-l va pe el; iar cine își va pierde sufletul său pentru mine, afla-l va pe el. Că ce folos este omului de ar dobândi lumea toată, iar sufletul și-l va pierde? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său?“.

2. Noi suntem cu adevărat omul așanumitei „Renașterii“ trecut prin cuceririle umanismului.

(Urmează)

Aplicarea pedepsei în noul cod penal.

În vechime era dătător de măsură pentru pedepsirea răufăcătorilor principiul „talion“-ului.

Amăsurat acestui principiu faptuitorului i se cauza un asemenea rău ca acela, pe care l-a comis dânsul.

În antichitate se credea că numai pe calea aceasta se poate repara vătămarea făcută ordinii societății omenești prin fapta criminală.

Cu alte cuvinte la măsurarea pedepsei se aplica principiul: ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte.

Adevărat că în cursul vremii s'a îmblânzit binișor acest principiu din cale afară de rigid, dar în ultima analiză tot răsbunarea a rămas ca bază la pedepsirea infracțiunilor.

Cum însă și criminologia a evoluat cu timpul, și cum starea sufletească a omului criminal a devenit obiect de studiu, vederile evului vechiu și mediu au trebuit să cedeze locul vederilor celor noi, cari cu puterea lor de viață au rășbit să fie plasate în codurile penale ale tuturor statelor înaintate în cultură.

Scrutările intense în domeniul sufletului au făcut lumea cea nouă să ajungă la convingerea, că scopul pedepsei nu poate fi răsbunarea. Și aceasta din motivul, că crima e astăzi considerată ca o manifestare socială bolnăvicioasă, iar pedeapsa, ca un remediu, care se aplică în interes social și pentru îndreptarea celui rătăcit.

Pornind din această convingere, evident că precum știința medicală nu tratează boala ci bolnavul, tot așa și codul penal n'are să pedepsească crima ca atare, ci pe autorul crimei, care cu fapta sa a contribuit la turburarea echilibrului social.

Așa s'a ajuns la așa numita individualizare a pedepsei, ceea ce va să zică, ca la măsurarea pedepsei, judecătorul nu ia exclusiv în seamă greutatea faptei, ci mai mult starea sufletească a infractorului, motivele cari l-au determinat să păcătuiască, lipsa lui de creștere și câte alte momente personale, cari dau la oală pericolul ce-l reprezintă criminalul pentru ordinea socială, și amăsurat acestui pericol va dicta judecătorul pedeapsa, cu scop de a-l readuce pe calea cea bună.

Acest principiu modern e depus în art. 21. al noului cod penal, care dispune, că „pedeapsa se aplică de judecător în limitele fixate de lege, luând în considerațiune motivele și gravitatea faptei, gradul de perversitate al infractorului,

viața anterioară și conduita sa după comiterea faptei“.

Din cele expuse mai sus vedem că noul cod penal, care în locul celor trei coduri penale de până acum a intrat în vigoare la 1 Ianuarie a acestui an pentru întreg cuprinsul țării, și care s'a votat în scopul consolidării unității noastre naționale, încă s'a pus în slujba sufletului.

Aurel Moaca.

Săptămâna.

„Pentru eluizarea executării programului național se cere „unirea în idei și solidaritatea în acțiune și mai ales „frângererea catenelor indiferentismului“.

Aron Densușianu în „Orientul Latin“.

În numărul întâiu al ziarului „Orientul Latin“, care apare în Brașov la 23 Februarie st. v. anul 1874 sub conducerea avocatului din Făgăraș, Aron Densușianu, a prof. Ioan A. Lăpădatu și a publiciștilor Teofil Frâncu și I. Candrea, ca program al lui se scriu următoarele: *Un program național nu este opera unei zile, nici fătul unui duh sau conferințe, ci el se stabilește prin decursul mai multor secolii, prin condițiunile de viață ale unui popor și nu se poate schimba ca o manta de pe o zi pe alta. De aceea la noi nu poate fi vorba de programul național, ci numai despre procedura cum să se execute“.*

Noul organ politico-social-creștin românesc, transilvănean „Gazeta Transilvaniei“ a avut la inimă ridicarea culturală a poporului și a scoate în evidență marele rol al Bisericii străbune, în consolidarea poziției Românilor pe versantul apusean al Carpaților.

Redactorii „Orientului Latin“ păreau mai avansați în cultură, (mai ales I. Lăpădat care a luat contactul activ cu universitățile din Franța și Belgia, terminând cursurile școlare,) decât cei dela „Gazeta Transilvaniei“; au ridicat problemele românești la rangul de probleme în complexul libertăților naționale izvorâte din revoluția franceză și alimentate de principiile pașoptismului. Astfel evenimentele din 1848—1849 multă vreme au format „foiletonul“ ziarului ocupându-se cu „însemnările lui Avram Iancu, apoi cu ale protopopului Balint“. Ca o linie precisă ortodoxă românească, a fost și atitudinea categorică cu ocaziunea alegerii — și neconfirmării de guvernul unguresc — a fericitului Episcop Ioan Popasu întru mitropolit.

Am amintit despre ziarul „Orientul Latin“ ca despre un far luminos în viața de atunci a

poporului nostru, far care pleca din Ardeal printrucă în zilele când s'a reactualizat prin Foaia Diecezană — Nr. 1 din 1937, de către pâr. D. V. Anuțoiu, — problema unei „foi religioase pentru popor“... parohiile eparhiei noastre au primit „*exemplare de probă*“ din „Telegraful Român“ și „Revista Teologică“ din Sibiu. Este vorba de alte două faruri de lumină ortodoxă.

În „*adaosul la „Telegraful Român“ Nr. 1 din 1937*“ redacția și administrația face următoarea apreciere: „...Nu este vorba numai de un spor de sprijin adus organului de publicitate, înființat și condus multă vreme de Mitropolitul Andrei Șaguna, pentru *toți fiii Mitropoliei ortodoxe de dincoace de munți* — ci și de a stabili și consolida *legăturile sufletești* mai adânci și mai trainice între preoțimea din întreaga *Mitropolie*“.

„În timpul mai nou clerul nostru s'a manifestat, în diferite chestiuni de interes public, ca o *putere solidară*, prin urmare și pilduitoare: cu atât mai vârtos el trebuie să se prezinte solidar în chestiunea însemnată privitoare la susținerea și întărirea *presei sale bisericești*.”

Clerul, străbătut de sentimentul de a clădi în solidaritate, trebuie să fie informat și lămurit deplin despre ceea ce petrece și se înfăptuește atât în eparhia căreia aparține, cât și în *centrul căruia aparține eparhia sa*“.

„Organul mitropoliei noastre, „Telegraful Român“, atacă toate *problemele de interes* pentru slujitorii altarului din eparhiile mitropoliei și le aduce *aceleași orientări*, în conformitate cu crezul nostru mântuitor și cu vederile și concepțiile de care trebuie să fie pătrunsă o preoțime gata de muncă și jertfe pentru cauza sfintei Biserici dreptmăritoare“.

Programul de activitate, — în interesul preoțimii, — anunțat de organul oficial al Mitropoliei corespunde unor ardente și foarte urgente necesități din viața clerului. Deci principal toți suntem de acord pentru o solidarizare prin orice mijloace la soluționarea intereselor noastre atât de vitale.

Dar, tot din Sibiu, pleacă o altă „*foaie religioasă pentru popor*“ cu numele „Lumina Satelor“ organul oficial al asociației „Oastea Domnului“.

Deși, Brașovul și Sibiu, atât în trecut cât și în prezent, se străduiesc din toate puterile a organiza și difuza mijloacele de apărare, pentru problemele ortodoxe-naționale, din viața Românilor din Ardeal și Banat.

Văzând strădania fraților ardeleni, să meditam asupra celor atât de mult și des discutate, necesități ale noastre, de a ne avea pe lângă organul oficial al eparhiei „Foaia Diecezană“ o

„*foaie religioasă pentru popor*“. Însă pentru o mare bună reușită a realizării acestui postulat, va fi necesară contribuția *desinteresată* a tuturor preoților și parohiilor noastre. „Printrucă eluptarea programului național se cere „unirea în idei și solidaritatea în acțiune“ și „*frângerea catenelor indiferentismului*“.

Să luăm exemplul dela frații ardeleni.

Pr. Traian Constantin

Dela „Cercul Francez“.

Joi în 14 Ianuarie a. c. Cercul Francez din localitate și-a început ciclul de conferințe. S'a deschis ciclul acestora cu judicioasa conferință a dlui prof. N. Fontaine despre filosofia lui Montaigne.

L-a întâmpinat, în fața numerosului public, dl Agustin Muntean, președintele Cercului Francez din Ca' ansebeș, cu următoarele cuvinte:

„*Doamnelor și Domnilor,*

De un timp încoaci, anumite cercuri de propagandă tendențioasă, au pornit o campanie răuvoitoare față de Franța.

Pentru a dovedi preocuparea afirmațiilor lor, e de ajuns să ne referim la câteva trăsături ale adevăratei înfățișări a Franței, asupra cărora îmi permit a Vă da o scurtă reprivire.

Înainte de toate îmi voi permite a reaminti, că Franța simbolizează loialitatea și dreptatea. Francezul crede în mod firesc, că există un adevăr omenesc și acest adevăr este același pentru toți oamenii și fiindcă limba franceză este aceea care poate să-l exprime mai bine, prin cuvinte precise și ușor de înțeles, de aici provine considerația ce se dă atât poporului francez, cât și limbii franceze în întreagă lumea.

Apoi este știut, că orice idee mai măreață, orice principiu mai puternic de civilizație, înainte de a se fi răspândit pretutindeni, a trecut prin Franța. S'ar putea spune fără insinuare, că Franța a fost și este centrul, respective focarul civilizației din Europa. Dacă Franța n'ar mai exista, dacă Franța ar dispărea, lumea ar pierde surâsul păcii, al civilizației, al moralei și al spiritului umanitar.

Dar iată, că peste douămii de ani sufletul național al poporului francez a rămas același dealungul istoriei sala furtunoase.

Iuliu Cezar zicea: Această națiune este gata oricând a excela atât în lupte cât și în desbateri.

Luându-ne după aceste două mari calități ale poporului francez, să nu confundăm conștiința și sentimentele sale cu spiritul său, pentru că judecat după conștiință și sentimente, Francezul este patriot și național, pe când după spirit, el este universal și umanitar.

Deci datorită spiritului său generos, el trebuie acum să se zbată în evoluția ultimelor conflicte muncitorești și politice, ațâțate de streini dubioși, cari bucurându-se de prea mare libertate și ospitalitate, nu caută decât să producă vrajbă între clasele sociale, pentru a răsturna viața socială din Franța, ca astfel să poată da o altă înfățișare vieții sociale din Europa și chiar din lumea întreagă. De aci revine rolul Franței pentru a împiedeca înfrângerea și desbinarea societății și pentru a căuta adevărul, care va putea arăta, că noua reformă socială trebuie pregătită tot după rețeta burgheziei, pentru a se putea menține drepturile omului. Cu toată democrația sa, Franța a rămas o țară de burghezi. Toți Francezii sunt conduși de spiritul burghez, chiar și țaranul.

Deci Franța nu poate trage la îndoială viitorul său și nici nu se poate îngrijora de viitorul națiunilor cari caută să o urmeze.

Să continuăm deci a urma nobilul și generosul popor francez și să deschidem inimile noastre, pentru a-i exprima în noul an urările noastre cele mai bune de prosperitate și de succese, în eforturile sale închinare pentru a apăra măreția operelor sale.

Doannelor și Domnilor,

Plecând dela aceste idei, țin să mulțumesc membrilor Cercului Francez, cât și tuturor celor de față, cari au binevoit să răspundă la invitația noastră, dându-ne astfel un semn de incurajare.

Pentru împlinirea programului nostru din sezonul de iarnă avem și de data aceasta plăcerea de a începe seria conferințelor cu aceea a Dlui prof. Fontaine, unul dintre cei mai distinși membri ai Misiunii Universitare Franceze din România, care a binevoit să ne dea concursul său.

Este o manifestație strălucită, fiind elocința Dlui Fontaine bine cunoscută întru răspândirea culturii franceze în orașul nostru.

Și este fără îndoială, că Cercul Francez de aici oferă un scut mic culturii franceze în drumul ei lung ce-l străbate peste întreg pământul.

O solie a acestei culturi sunteți chemați să o primiți astăzi, care Vă va face să priviți îndărăt până în secolul al XVI, pentru a Vă plimba gândurile alături de ideile lui Montaigne scriitor vestit și primul filozof al Franței.

Echipa Monografică

a Institutului Social Banat-Crișana din Timișoara la Pojejena-de-jos. — P. S. Sa Episcopul Vasile binecuvintează și încheie personal lucrările Echipii într'o atmosferă sărbătorească.

Ca pretutindeni în comunele noastre românești, și în comuna Zlatița din Clisură, viața românească a roit, s'a desvoltat și s'a întărit în jurul și la adăpostul Bisericii. Incăpând sub jurisdicția ierarhiei sârbești, este ușor explicabil, de ce într'un interval relativ scurt, această viață românească, aici, ca și'n alte comune mixte româno-sârbe, a fost innăbușită.

Pentru a abate și a îndruma cursul vieții românești pe făgașul ei normal, pe alvia cea adevărată, în anul 1935 Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Vasile a reînființat parohia românească de aici, trimitând în fruntea ei pe tânărul preot Novac, căruia-i revine greaua sarcină de a reînnoa trecutul cu prezentul, pentru a transmite viitorului o Zlatiță românească, așa cum a fost ea în strămoși.

Urmaș vrednic al vechilor preoți români din Zlatița, al căror șir a fost rupt aproape un secol, părintele Novac și-a luat în serios misiunea, în fața careia vede punându-i-se nenumărate baricade, datorită în bună parte și lipsei de vigilență a organelor noastre administrative de Stat, cari pe alocurea nu-și cunosc îndeajuns chemarea, de a fi protegitorii instituțiilor cari garantează ordinea, progresul și chiar linia Statului.

După doi ani de misionarism intens, de militantism românesc, iată și constatările crude la cari a ajuns acest preot, al cărui glas până acum pare-se că a răsunit în pustiu.

„Căutând și întrebând, am constatat, că trei sferturi din locuitorii comunei Zlatița sunt de ordine românească, și numai un sfert sunt sârbi, și puțini slovaci colonizați. Dovada cea mai palpabilă o constituie numele lor românesc, așa de exemplu: Cizmaș, Teicu, Cornea, Preda, Grozdan, Adam, Surdu, Țuculia, Crăiniceanu, Taban, Vulpie, Roșan, Vladu, Licareț, Ciocănel, Udrescu, Romănu, Almăjan, Bălan, Belu... și așa mai departe.

„Aceasta este constatarea mea, dar ei niciunul nu declară că sunt Români. De ce? fiindcă biserica sârbească în decursul timpului a știut să se facă stăpână pe sufletul lor. Mijloacele întrebuințate sunt o mulțime, dar amintesc numai câteva. Pe timpuri mănăstirea Pârneaurea avea sute de jug. de pământ, și azi încă are 64 jughere, în mod ilegal, deoarece prin mijloace nepermise a câștigat un proces, recâștigând, după 8 ani de expropriere, 32 jug. dela 32 de oameni (români) săraci. Având pământ mult, și oamenii fiind săraci, erau noivoiți să lucreze ei acest pământ, starețul mănăstirii însă nu dădea pământ spre cultivare decât acelor oameni cari vorbeau sârbește, sunt cazuri când servitorii români neinvățând sârbește au fost alungați dela Mănăstire.

„La botez, preoții sârbi aici au făcut lege, ei pun naș. De ce? fiindcă Românii vreau de multe ori naș român, iar nașul român ar fi pus celui pe care îl botează nume românesc, și ca să nu se întâmple una ca și aceasta, pune preotul naș, și numai dintre sârbi, așa că toți copiii Românilor au numai nume sârbești“.

„Am declarație dela un Român, care a voit să pună fiului său nume românesc, dar preotul peste voința lui a pus nume sârbesc. Astăzi toți copiii tuturor familiilor românești au nume sârbesc. Ba ce e mai mult, au schimbat chiar și numele de familie, de exemplu:

din Românii au făcut Rămân; din Udrescu au făcut Udrescovici, iar ca dovadă trimet alăturat o copertă de caiet pentru desen, aparținând copilului de școală Udrescu Vlada, care frecventând școala confesională (sârbească), învățătorul l-a pus să scrie așa după cum vedeți: „Vlada Udrescovici III raz Osnovne škole 1936 god”, cu litere cirilice deși e român pur. Această copertă vă rog să mi-o restituiți, deoarece voesc s'o păstrez ca document”.

„Vedeți cum lucrează ei! Scrie cu amărăciune părintele Novac”. Autoritățile noastre însă tac și nu fac nimic. Sunt de aproape un an de zile; nu am putut să înălțur consiliul comunal care este compus numai din Sârbi, cari vorbesc și fac licitații publice numai în sârbește. În comună anunțul cu toba se face numai sârbește; cei mai mult, la votarea bugetului comunal, un consilier a spus că „nu avem nevoie de Monitorul Oficial, căci ei merg la Biserica Albă (Jugoslavia) de primesc informațiuni”. Ce să vă mai spun — continuă pâr. Novac — Primarul cu consilierii au mers până acolo încât într-o noapte mi-au spart geamurile, atât mie cât și școlii primare de Stat; și totuși aceștia și azi sunt consilieri și primar.

„Astăzi deși școala de stat are înscrși peste 150 copii români, și are 2 puteri didactice, nu frecventează decât 15—20 copii, restul sunt cu toții la școala confesională sârbească. Aceasta este realitatea, și nu e de mirare dacă un Teicu, venit din Iidie, comună curat românească, și Vulpie etc. spun azi că nu sunt români ci sârbi, și nici nu vor să învețe românește încheie spovedania sa dureroasă preotul Novac, care-și macină tinereta pe frontul izbăvirii naționale din acest ținut al mândrului nostru Banat, atât de mașter tratat de conducătorii vremelnicii acestei țări.

În fața unui astfel de tablou sinistru sufletul oricărui bun român se umple de legitimă amărăciune și plin de revoltă se întreabă: Cum se face că în propria noastră țară frații noștri sunt supuși unui asemenea regim rușinos de desnaționalizare?? Ce-au făcut autoritățile noastre de Stat, fie ele administrative fie școlare-pentru a împiedeca deslănțuirea acestui proces ucigător de conștiințe, de inimi și de suflete românești în Clisură?? Sperăm că somolența celor în drept să se ocupe de soarta vieții românești a fraților noștri din Clisură va dispăre în curând și odată cu ivirea primelor raze ale soarelui de primăvară, care va topi zăpada și ghiata iernii plicticoase, vom fi bucuroși să înregistrăm o astfel de acțiune, care se aducă primăvară cu soare desmorțitor și încălzitor în sufletele glaciale și înstreinate ale fraților noștri din Clisură.

(Urmează)

Instrucțiuni cu privire la purtarea socoților și administrarea averilor bisericesti.

de PETRU TOMA
esactor-eparhial.

Deci ca să echilibrăm toate spesele și datoriile sfintei biserici, e absolut necesar să luăm în combinație și pretensiunile fondului din anul trecut pentru acoperirea tuturor datoriilor cari nu este permis să fie mai mari ca suma tuturor activelor. Dacă la acoperirea speselor s'ar lua în combinație numai venitele curente ale fondului, în cazul acesta ar trebui să existe o casă

separată de casa fondului, în care să incurgă numai venitele de pe anul în curs, pe care s'a compus preliminarul, iar solvirea speselor preliminate să se facă din această cassă, respective ar trebui să se poarte două ziare de cassă, unul pentru venitele curente, cari se pot folosi la acoperirea speselor cuprinse în preliminar și altul pentru activele vechi și alte fonduri cu alte destinații cari nu se pot folosi la acoperirea speselor curente ale bisericii. 3. Preliminarul pentru care nu există fond special pentru acoperirea speselor, se poate compune în forma aceasta simplă, pentru că el își acoperă cheltuielile sale din decursul anului numai din repartiții asupra credincioșilor sau alte diferite donații așa cum este de exemplu cazul cu preliminarul cultului.

Dar obvin cazuri și de acelea când nu se încează întreaga repartiție sau ajutorul se votează și nu se solvește în acelaș an și atunci legal e ca și în preliminar, precum și'n repartiție să se poarte și evidența acestor restanțieri, căci nu se poate pretinde dela cel bun platnic, an de an aruncul cu care a fost impus, iar cel rău platnic să rămână în restanță cu anii, iar evidența lor cu timpul să se piardă. Preliminarul bisericesc va trebui să fie prevăzut cu următoarele rubrici:

1. Numărul curent, 2. numirea activelor pe partea stângă a tipăriturii și numirea pasivelor pe partea dreaptă, 3. Starea activelor vechi rămase la 31 Decembrie 193... (anul expirat) 4. venitul ce se sperează pe anul 193... (anul pe care se compune preliminarul) propus și aprobat de comitetul parohial, 5. Suma venitelor aprobată de adunarea parohială, 6. Suma venitelor, aprobată de Consiliul eparhial, 7. Observări. Tot așa și la pasive. Activele vor trebui și ele înșiruite în ordinea despărțământelor după importanța lor și anume: I Remanenta banilor gata, cari se vor introduce la rubrica numărul 3, (starea activelor rămase la finea an...) căci banii gata propriu zis nu formează un venit ordinar ci se păstrează pentru fructificare; II Capitale elocate în obligații la privați; III Interesele după capitalele elocate în obligații la privați; IV Spesele de proces și alte anticipate cari au a se înapoia bisericii; V Capitalele elocate în obligații de stat; VI Interesele după capitalele elocate în obligații de stat; VII Capitalele elocate în casse de păstrare; VIII Interesele după capitalele elocate în casse de păstrare; IX Pretenziunile dela datorașii fără obligațiuni, adecă venitul dela clopote, scaune, cununii, arenzi și diferite alte naturale vindute; X Dela tasuri; XI Din vinderea lumânărilor; XII Din izvoare de venite neprevăzute.

Tot așa și la pasive se vor înșira după importanța lor și anume: 1. Adaus la salariul preotului, 2. remunerația cantorilor, 3. a crâsnecului, 4. prescurăritei, 5. îngrijitorului de cimitir, 6. Darea și impozitul către stat și comună, 7. asigurarea bisericii și casei parohiale (Conform articolului 4 din „Regulamentul pentru afacerile epitropești în parohii și eparhii” toate bunurile trebuie asigurate la societatea care a fost recomandată de Consiliul eparhial, (prin urmate trebuie să formeze și ea o rubrică ordinară). 8. Lumânări, 9. pentru zidiri și reparări: a) pretensiunea arhitectului pentru repararea sau zidirea bisericii sau a casei parohiale, b) diferite pretensiuni... 10. Procurarea de odoare și recvisite bisericesti 11. Intreținerea bibliotecii parohiale și achitarea organelor oficioase (F. D. și Bis. Ort.) 12. Spesele cancelarici parohiale, 13 Pentru conferințele preotești, cercurile pastorale și deplasări oficioase, 14. Tasurile oficioase, 15. Spesele deputaților sinodali și alte taxe eparhiale, 16. Diferite mărunțisuri: (fâină pentru prescuri, unt de lemn, tămăe, cărbuni etc.) 17. Contribuire la fondul

parohial, 18. Ajutoare de binefacere, 19. Bani depuși spre fructificare: a) Banca Națională, b) Cassa poștelor, c) Cassa diecezană, 20. Restituirea banilor împrumutați dela..... 21. Taxa de 2% după venitul ordinar, 22. Diferite alte spese neprevăzute.

Incheiându-se se face următorul bilanț: „Din suma tuturor activelor.... scăzând suma tuturor pasivelor.... rezultă un prisos de active în Lei de... Preliminarul astfel compus, putem spune că reprezintă starea exactă a activelor vechi și cea a venitului ordinar, separate.

Am găsit de cuviință să introduc rubrici separate și pentru comitetul parohial și pentru adunarea parohială, ce lipsește la formularele compuse de asesorul Tr. Barzu, din cauză că după ce conducătorul oficiului parohial propune aceste sume, ca cel mai îndreptățit a cunoaște starea reală a averii bisericii, preliminarul se aduce în deliberarea comitetului și a adunării parohiale. El trebuie compus în luna Decembrie cel mai târziu, ca la începutul lunii Ianuarie să fie deja aprobat de Consiliul eparhial. Comitetul parohial e obligat a se întruni în ședință de 2-ua ori pe an și anume la sfârșitul lunii Iunie și Noiembrie, pentruca la adunarea parohială ce se ține în luna Decembrie să poată prezenta raportul general despre averea mobilă și imobilă a bisericii, a fondurilor și fundațiilor, precum și gestiunea anuală și proiectul de preliminar. Comitetul se convoacă de președintele care e parohul, dar se poate și'n cazul când o jumătate din membrii o cer aceasta în scris. În comitet nu poate fi ales tata și fiul, frații, socrul și ginerele.

Sumele aprobate de comitetul parohial se vor trece la rubrica, anume rezervată pentru acest scop. Dacă cineva dorește să facă vre-o contestație, trebuie să o facă din ședință și înaintata în decurs de 14 zile Consiliului nostru eparhial.

(Urmează).

ȘTIRI

Măria Sa Marele Voevod Mihai a fost operat. Moștenitorul Tronului Măria Sa Voevodul nostru Mihai a fost operat de apendicită în orașul Florența. Voevodul se află în afară de orice pericol, operația fiind pe deplin reușită.

Solicitudinea dlui ministru al Cultelor pentru Biserică. Ziarele din Capitală aduc știrea că dl Victor Iamandi, ministru al Cultelor și Artelor a înființat pe data de 1 Februarie a. c. 250 de noi parohii bugetare, care erau până acum deservite de preoți extra bugetari, — obținând și creditele necesare pentru plata noilor parohii. Dealtfel dl ministru are în vedere și înzestrarea mănăstirilor cu terenuri de muncă și păduri, aranjarea pensionării preoților și funcționarilor ecleziastice, prin trecerea la Stat etc.

„**Catolicismul nu este național**“ a declarat dl prof. Nicolae Iorga Miercuri la senat cu prilejul răspunsului ce s'a dat comunicării dsale în ceceae privește vicarul rutean unit dela Cernăuți. Rutenii uniți țin de Episcopia unită a Maramureșului. P. S. Episcop Alexandru, desigur nu la sugestii naționale, a numit la Cernăuți un

vicar... rutean. Pe bun drept nemulțumit de această procedură, care a dat naștere unei situații neplăcute, dl profesor Iorga a aratat cu ocazia răspunsului primit ca deslăduatul — chiar și de disa — *catolicismul nu este național*. „Statul Român nu poate tolera ea, în forma catolicismului, să se procedeze anti-național“ — deci și mai grav... „Biserica catolică nu poate să fie un acoperiș pentru o luptă națională împotriva națiunii române și a Statului Român“. Se aude?!

Inițiative frumoase. În parohia Ilidia preoții nostri, din prilejul organizării Cercului Tinerimii Adulte „Sfântul Gheorghe“ au luat următoare hotărâre: să se facă apel la toți intelectualii comunei, precum și la acei intelectuali cari sunt fiii acelei comune, ori unde i-ar fi dus împrejurările de viață, să se înscrie în comitetul sau „sfatul“ cercului. Înscrându-se, unii au contribuit și cu bani din cari s'au abonat ziare și reviste, potrivite pentru tineret. Preoții și intelectualii din comună, toți membri conducători ai Cercului țin regulat conferințe în cadrele șezăzorilor aranjate de Cerc. De prezent colaborează cu comitetul pentru ridicarea unui monument al eroilor din Ilidia.

Iată atâtea posibilități de muncă ziditoare acolo unde preoții și ceilalți conducători al comunei sunt înțelegători și lucrează mână în mână!

Sprrijinirea muncii românești: Centrala Reuniunilor de meseriași, comercianți, industriași și muncitori români din România adresează un călduros apel pentru protecția arătatelor categorii de muncitori români. Într'adevar numai printr'o încurajare și hotărâre susținere a Românilor la îmbrățișarea acestor cariere practice vom fi ca mâne stăpâni pe munca și produsele unei munci a noastre naționale. Trebuie să dispară sau măcar să scadă acea propagandă, ce caută să prezinte pe fiii acestului neam ca înapți pentru aceste categorii de muncă, pentru a le apuca străinii cari ne speculează neomeneste. Preoții, învățătorii și toți conducătorii satelor să facă propagandă în acest sens, dorit de toți Români!

Conferința dlui profesor universitar Nichifor Crainic despre naționalism a avut darul să trezească mare interes. Sala festivă a liceului a fost arhiplină de public, conferențiarul a fost ascultat cu suflarea reținută, aproape cu religiozitate. Acest proroc al naționalismului român, dând o seamă de explicații asupra aceea ce este naționalismul, a arătat căile prin cari naționalismul ce astăzi freamătă în inimile noastre, ca mâne va fi dominant, construind o Românie nouă, *România Românilor*. „Identitatea noastră în timp, și omogenitatea în — spațiu; vechimea noastră aici, care n'are acte de naștere, întocmai ca izvorul de munte, sunt titlurile slintelor noastre drepturi asupra pământului pe care îl stăpânim“... Scriitorul Nichifor Crainic, o figură de elită în rândul scriitorilor noștri moderni, a lăsat puternice impresii în orașul nostru, a cărui populație românească are încă suficientă nevoie de a fi îndrumată pe căile frumoase ale *naționalismului românesc!*

Caz de moarte. Marți seara în 19 l. c. a înecat din viață la domiciliul său din Fârdea, în urma unei boale nemiloase (hypertensiune arterială), cineștița preotească Marta, soția cucernicului preot din parohia doua de acolo Emiliu Damiș, în etate de abea 49 de ani.

Dumnezeu s'o odihnească în pace! Iar nemângâiatului ei sot, îndurerăților săi fii și tuturor celor întristați de pierderea ei, Dumnezeu să le dea întărire în inimi, trimițându-le din cer divină mângâiere.

Comunicat. Se pot ridica dela Cassa Diecezană titlurile Imprumutului de Inzestrare subscribe benevol, precum și livretele de depuneri ale comunelor noastre bisericești trimise Consiliului eparhial, în cauza reducerilor, în urma legii conversiunii.

Nr. 6162 Șc. 1936.

Comunicat.

Se aduce la cunoștință Prea Cucernicilor Protopresbiteri și Preoți catiheti că a eșit de sub tipar și s'a pus în vânzare volumul al doilea din lucrarea catihetică „*Hristos în școală*” de părintele D. Călugăr.

Doritorii de a cumpăra se vor adresa Librăriei diecezane, care comandă în acest scop mai multe exemplare de odată dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, unde a apărut cartea.

Costul unui exemplar Lei 220 plus Lei 25 porto poștal.

Caransebeș, în 27 Ianuarie 1937.

Consiliul Eparhial.

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 2517/1936 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza de licitație voluntară a Văd. Irma Andrei Erk născ. Neusch Rozalia Dr. Gheorghe Ianculovici născ. Erk dom. în Caransebeș la cererea părților Judecătoria ordonă licitațiunea benevolă în baza art. 204 din legea LX. din 1881 cu efect de îndestulare asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeș din circumscripția Tribunalului Nr. coalei c. f. 2590 Nr. de ord. A+2 Nr. top. 1167/2 Casa Nr. 28 și Grădină în Intravilan 125 stp. Prețul dn strigare 60.000 lei. Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **27 Februarie 1937 ora 11** în localul oficial al c. f. ușa Nr. 14.

În baza art. 150 legea LX din 1881 condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic de cât jumătate din prețul de strigare (art. 26 XLI. 1908.)

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauză socotite pe cursul fixat în art. 42 LX 1881 ori să predea aceluiaș delegat chitanță de depozitare judecătorească prealabilă a garanției: și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 Legea LX din 1881, și art. 21 XLI 1908).

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să completeze imediat garanția

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitațiune, care se va continua fără amânare.

Data în Caransebeș la 23 Octomvrie 1936.

Leo Pető m. p. judecător **D. Lăzărel** m. p. dir. c. f.

Pentru conformitate: **D. Lăzărel** dir. c. f.

Aviz pentru lucrări bisericești.

Firma

Aurel Cotârlă

sculptor, Oravița, județul Caraș

execută tot felul de lucrări bisericești precum: Iconostase, Tronuri, Strane, scaune, chivoturi, ripizi etc.

Pentru lucrări mari, ca Iconostase, etc. pot veni la fața locului pentru pregătirea planului și de vizului și a da toate informațiunile necesare.

Am lucrat la peste 150 biserici, lucru ce pot dovedi cu certificate de mulțumiri din partea acelor unde am lucrat. Premiat cu diplome și medalii de aur și argint dela expozițiile din București, Panciova, Lugoj, Sibiu.

21--52

Rog sprijinul binevoitor.

Aviz

Tot felul de

picturi bisericești,

pictăr de biserici

renovări și spălarea bisericilor, apoi obiecte:

diferite icoane, ripizi, prapori etc. etc. execută prompt și cu prețuri convenabile

Prof. Gh. I. OTONOĞA

CARANSEBEȘ, Str. Cloșca Nr. 1-3.

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane, Caransebeș.